

INFRAȚIUNI COMISE PRIN FAPTE DE *CYBERBULLYING*. CÂTEVA ELEMENTE DE PRACTICĂ JUDICIARĂ

*Dr. Versavia BRUTARU **, *Dr. Cristinel GHIGHECI***

Abstract: *Adults are increasingly using technology (computer, tablet, smartphone) as a vehicle for establishing personal relationships (as evidenced by the proliferation of online dating sites), but also for more practical purposes, such as getting directions, watching news or entertainment, or performing tasks at work, and the general trend is growing. In relation to the current context (the every day use of smartphones, computers, etc) we find that the influence of technology will be even greater, given the restrictions imposed by the authorities (not only in Romania, but worldwide) that have determined, in addition to physical isolation and work from home in an online system, an overwhelming influence of technology on lives (including social life, given the expansion of social networks along with the online dating sites mentioned above).*

The study exemplifies how some of these cyber offences are committed.

Key-words: *Cyberbullying; Crimes; Offences; Jurisprudence.*

I. Introducere

Într-o societate democratică unde fiecărui cetățean îi este garantată respectarea drepturilor și libertăților fundamentale, este important să remarcăm că unul dintre aceste drepturi pe care absolut orice persoană este liberă să-l manifeste este dreptul la libera exprimare a opiniei, care este invocat ori de câte ori sunt expuse puncte de vedere antagonice, ori de câte ori cineva încearcă să impună un punct de vedere sau să nege dreptul la existență a unei alte opinii, ori de câte ori aceea idee exprimată lezează demnitatea altuia, dar nu fiecare conștientizează că acest drept trebuie raportat și la ceilalți care la fel, au dreptul să-și exprime liber opinia într-o polemică, și aceste opinii trebuie respectate și acceptate, chiar dacă nu corespund cu cea a emițătorului inițial¹. Se pune problema de a ști ce se întâmplă când în urma expunerii unei opinii, anumiți indivizi încep a insulta sau a scrie mesaje private care au un conținut agresiv, ofensator, violent sau amenințator, și cum se identifică astfel de acțiuni.

* Cercetător științific III, (*scientific researcher*) Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu”, Academia Română; ORCID ID: 0000-0002-3445-257x; WEB OF SCIENCE ID: K-6835-2017; bversavia@gmail.com

** Lector univ., Universitatea Transilvania din Brașov, Judecător Curtea de Apel Brașov; cristinelghigheci@yahoo.com

¹ Vlada Usatâi, Cristina Lazariuc, *Cyberbullying: dominanții anonimi*, Technical-Scientific Conference of Undergraduate, Chișinău, 23–25 March 2021, Vol. II, p. 647.

Acest comportament în mediul on-line se numește *cyberbullying* (hărțuire cibernetică), ce reprezintă, în sine, un sistem acțiuni care utilizează tehnologiile informației și comunicației pentru a susține un comportament deliberat, repetat și ostil al unui individ sau grup de indivizi, care este destinat să dăuneze unei persoane anumite sau unui grup de persoane². Pentru a înțelege ce reprezintă *cyberbullying*-ul, în esență, este necesar mai întâi a explica ce reprezintă însuși *bullying*-ul, astfel va fi mai ușor de determinat care este rădăcina problemei, *cyberbullying*-ul nefiind altceva decât o formă a *bullying*-ului, desigur, cu trăsături specifice. Fenomenul de „bullying” reprezintă orice lezare fizică, verbală și socială, având efecte devastatoare atât asupra psihicului unui copil sau adolescent, cât și asupra unei persoane adulte. Acesta îmbracă forma agresiunilor directe sau indirecte, excluderi, farse cu caracter denigrator, umilitor sau intimidant. Pentru ca un abuz fizic sau emoțional să fie considerat ca aparținând fenomenului de *bullying*, acesta trebuie să prezinte câteva caracteristici, și anume: să fie intenționat, să fie consecvent sau altfel spus să aibă caracter repetitiv și să existe o inegalitate clară între forțe, agresorul considerându-se superior victimei, adică având capacitatea de a o domina.

Comportamentul agresiv este așadar o acțiune negativă atunci când cineva provoacă intenționat sau încearcă să provoace, rănire sau disconfort asupra altei persoane. În această definiție, fenomenul agresiunii este astfel caracterizat prin trei criterii specifice: (a) Este un comportament agresiv sau „a face rău” intenționat (b) care se desfășoară de obicei cu o anumită repetitivitate (c) relație interpersonală caracterizată printr-un dezechilibru de putere, favorizând făptuitorul (făptuitorii).

În acest context, al violenței/agresiunii tradiționale, se ridică problema dacă criteriile menționate mai sus, în definirea acestui tip de comportament, pot fi folosite și în definirea *cyberbullying*-ului. Plecând de la această definiție a agresiunii „tradiționale”, Peter Smith³ și colegii săi au definit agresiunea cibernetică ca fiind „*un act agresiv, intenționat, efectuat de un grup sau de o persoană, utilizând forme electronice de contact, în mod repetat și în timp împotriva unei victime care nu se poate apăra cu ușurință pe ea însăși*”.

II. Elemente de practică judiciară

a) Infrațiuni de violare a vieții private și ultraj contra bunelor moravuri

Cel mai des incidentă în practica judiciară, în cazul faptelor de *cyberbullying*, este infrațiunea de violare a vieții private, prevăzută în art. 226 din Codul penal, în special varianta sa agravată de la aliniatul (2), care constă în *divulgarea, difuzarea, prezentarea sau transmiterea, fără drept, a imaginilor* cu o persoană aflată într-o locuință sau încăpere. Necesitatea incriminării unor astfel de fapte a apărut recent, odată cu dezvoltarea mijloacelor electronice de comunicare audio-video la distanță, motiv pentru care legiuitorul român a reglementat-o de-abia din anul 2014, odată cu intrarea în vigoare a noului Cod penal.

² Idem, p. 648.

³ Smith, P. K., *The nature of cyberbullying and what we can do about it*, Journal of Research in Special Education Needs, 2015, nr. 15, p. 176–184. DOI: 10.1111/1471-3802.12114.

De regulă, faptele nou incriminate nu sunt foarte des întâlnite în practica judiciară, organele judiciare având nevoie de un timp „de acomodare” cu noile reglementări. Nu astfel au stat lucrurile și cu infracțiunea de violare a vieții private, în modalitatea de la art. 226 alin. (2) din Codul penal, dovadă fiind numărul destul de mare de cauze având acest obiect, care au necesitat inclusiv intervenția instanței spre a dezlega o chestiune de drept controversată și chiar o modificare legislativă.

Astfel, prin Decizia nr. 51/2021⁴, Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a statuat că tipicitatea infracțiunii de violare a vieții private în modalitatea incriminată la art. 226 alin. (2) din Codul penal nu este condiționată de deținerea unor sunete, convorbiri ori imagini realizate fără drept, prin fotografierea, captarea sau înregistrarea de imagini, ascultarea cu mijloace tehnice sau înregistrarea audio a unei persoane aflate într-o locuință sau încăpere ori dependență ținând de aceasta sau a unor convorbiri private.

Dezlegarea de drept este foarte importantă, deoarece în practica judiciară a fost invocată în apărare necesitatea îndeplinirii unei condiții care nu este reglementată în art. 226 alin. (2) din Codul penal, anume ca imaginile din viața privată divulgate sau transmise *fără drept* să fi fost *obținute tot fără drept*, respectiv fără acordul persoanei reprezentate în aceste imagini.

În acest sens, într-o cauză penală s-a invocat de către inculpat faptul că imaginile cu caracter sexual care o înfățișează pe persoana vătămată – care au fost *transmise* unei terțe persoane prin intermediul rețelei messenger și *difuzate/prezentate* către public prin intermediul rețelei pornhub – au fost obținute cu acordul victimei, care a acceptat să fie fotografiată/filmată, astfel că nu se poate reține că acestea ar fi fost realizate în condițiile art. 226 alin.(1) din Codul penal, caz în care nu poate fi reținută nici modalitatea de la art. 226 alin. (2) din Codul penal, chiar dacă transmiterea sau difuzarea s-a realizat fără acordul persoanei vătămate. Instanța a reținut, însă, că aceste susțineri sunt nefondate, având în vedere că alineatul (1) incriminează acțiuni de *surprindere* (prin fotografiere, captare, înregistrare de imagini etc.) a unei persoane aflate într-un spațiu privat (într-o locuință sau încăpere etc.) sau a unei convorbiri private, acțiuni realizate *fără drept*, iar în alineatul (2) se realizează *fără drept* este acțiunea de *transmitere* a unor sunete/imagini dintre cele prevăzute la alineatul (1). Instanța a reținut că trimiterea la alineatul (1) vizează *natura* acestora, fiind vorba deci de imagini surprinse într-un spațiu privat sau o convorbire privată. Prin urmare, chiar în măsura în care aceste sunete/imagini nu sunt surprinse fără drept, acțiunea de transmitere a lor către o altă persoană/public constituie infracțiune dacă este realizată *fără drept*. Or, în speță s-a reținut că este îndeplinită această cerință legală având în vedere că imaginile o surprindeau pe persoana vătămată, iar acordul acesteia, după cum a arătat chiar și apărarea, a vizat doar realizarea acestor materiale nu și aducerea lor la cunoștința publicului⁵.

⁴ Publicată în M. Of. nr. 1050 din 3.11.2021.

⁵ C.A. Brașov, Decizia nr. 372/AP din 15 iunie 2021, nepublicată.

Deși practica judiciară s-a clarificat în privința reținerii acestei modalități a infracțiunii de violare a vieții private, legiuitorul a intervenit recent și a reglementat distinct în art. 226 alin. (2¹) din Codul penal⁶ o modalitate identică a infracțiunii de violare a vieții private realizată prin divulgarea, difuzarea, prezentarea sau transmiterea, în orice mod, a unei „*imagini intime*” a unei persoane, fără consimțământul acesteia, fiind prevăzută suplimentar și condiția ca aceasta să fie „*de natură să provoace acesteia o suferință psihică sau să aducă atingere imaginii sale*”. S-a creat astfel o dublare inutilă a reglementării de la art. 226 alin. (2) din Codul penal, de natură să producă confuzie cu privire la textul aplicabil. Fiind vorba de o reglementare specială ulterioară, în baza regulii *specialia generalibus derogant*, va trebui reținută pe viitor modalitatea de la art. 226 alin. (2¹) din Codul penal a infracțiunii de violare a vieții private, pentru faptele comise după intrarea în vigoare a Legii nr. 171/2023.

Așa cum se poate constata din numărul mare de cauze având acest obiect, cel mai adesea faptele de *cyberbullying* constau în difuzarea sau amenințarea persoanelor vătămate cu difuzarea în spațiul public sau către terțe persoane a unor imagini sau filmări care le înfățișează pe acestea în ipostaze sexuale explicite. Imaginile sau filmările sunt realizate, de regulă, cu acordul persoanelor vătămate, atunci când acestea se află într-o relație bună cu făptuitorul, iar transmiterea sau difuzarea lor ori doar amenințarea cu acestea se realizează după încheierea relației.

În practica judiciară s-a constatat existența unor **dificultăți deosebite de obținere a mijloacelor de probă** concludente din care să rezulte modalitatea de realizare fără drept a imaginilor sau înregistrărilor prin care s-a încălcat viața privată sau persoana responsabilă de difuzarea fără drept către public a acestora.

Uneori este greu de stabilit dacă filmările sau fotografiile difuzate fără drept au fost realizate cu acordul persoanei vătămate ori fără acordul acesteia. Chestiunea nu este lipsită de relevanță, deoarece în cazul în care același făptuitor ar realiza atât fotografierea sau înregistrarea fără drept (eventual prin plasarea fără drept a unor mijloace tehnice de înregistrare), cât și difuzarea sau transmiterea fără drept acestor fotografii sau înregistrări el va comite un concurs de infracțiuni de violare a vieții private, iar nu o singură infracțiune, deoarece în art. 226 din Codul penal este reglementată o *infracțiune cu conținuturi alternative*⁷.

În acest sens, într-o cauză instanța de fond a dispus condamnarea inculpatului pentru săvârșirea în concurs a infracțiunilor prevăzute de art. 226 alin. (1) din Codul penal, de art. 226 alin. (2) din Codul penal și de art. 226 alin. (5) din Codul penal, reținând că în data de 08 martie 2015 acesta ar fi disimulat instrumentul cu care a înregistrat actele sexuale realizate cu persoana vătămată (concubina sa la data

⁶ Prin Legea nr. 171/2023 pentru modificarea și completarea art. 226 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în M. Of. nr. 532 din 15 iulie 2023.

⁷ S. Bogdan, D.A. Șerban, *Drept penal. Infracțiuni contra persoanei și contra înfăptuirii justiției*, ediția a III-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2022, p. 436; M. Udrioiu, *Fișe de drept penal. Partea specială. Teorie și cazuri practice*, ediția 4, Ed. C.H. Beck, București, 2023, p. 178.

respectivă), deoarece în mare parte din înregistrarea video au fost filmate doar cearșaful sau pereții camerei. Întrucât neînțelegerile dintre cei doi concubini s-au agravat ulterior, în discuție fiind și custodia fiicei acestora, în data de 12 mai 2015 inculpatul a difuzat filmarea făcută de el în data de 8 martie 2015 pe pagina sa de Facebook „Greu de Kucerit Interpolu”.⁸

Instanța de apel a dispus însă în această cauză achitarea inculpatului pentru infracțiunile prevăzute de art. 226 alin. (1) din Codul penal și de art. 226 alin. (5) din Codul penal, menținând doar condamnarea acestuia pentru infracțiunea prevăzută de art. 226 alin. (2) din Codul penal, reținând că persoana vătămată a avut cunoștință că este filmată în timpul actului sexual, esențială în acest sens fiind imaginea de la secunda 2 a fișierului video în care partea civilă privește direct spre aparatul de înregistrare, ulterior nefiind surprinsă nicio opoziție a acesteia la filmarea care se realiza. De asemenea, instanța de apel a mai reținut că nu se poate ignora faptul că filmarea s-a efectuat la mică distanță de fața părții civile (câțiva centimetri), împrejurare de natură a convinge, alături de cele menționate anterior, că partea civilă a avut cunoștință de realizarea înregistrării.

Totodată, instanța de apel a mai reținut că în urma efectuării percheziției domiciliare, în încăperea unde a fost realizată înregistrarea video nu au fost identificate sisteme sau mijloace tehnice disimulate apte să capteze imagini video, pentru a se putea considera că s-a realizat o acțiune de „plasare” a acestora în scopul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art.226 alin.1 Cod penal. Din actele dosarului rezultă că din direcția în care s-a realizat înregistrarea video nu se consideră că putea fi amplasată o cameră video și se poate ca aceasta să fi fost realizată cu telefonul mobil utilizat de către inculpat. De altfel, chiar în rechizitoriu procurorul reține că inculpatul a folosit un dispozitiv de înregistrare audio video disimulat (neidentificat cu ocazia perchezițiilor). În condițiile în care din depoziția inculpatului din cursul cercetării judecătorești rezultă în mod indubitabil că filmarea s-a realizat cu aparatul telefonic care îi aparținea, în care s-a găsit și fișierul video în discuție, curtea a arătat că nu poate reține acuzația privind „plasarea” de către acuzat a vreunui mijloc tehnic apt să capteze imaginile. Prin natura sa, activitatea de „plasare” presupune o instalare de camere de filmat secrete în locuință, greu de identificat de către victimă, în scop de spionare, ori instalarea în interiorul telefonului, fie pe linia telefonică, de aplicații ori programe informatice de ultimă oră care fac din sistemele afectate adevărați spioni. Cum în cauza de față nu au fost identificate asemenea sisteme ori programe (nici în cadrul percheziției informatice nici al percheziției domiciliare), curtea de apel a constatat că infracțiunea prevăzută de art. 226 alin. (5) Cod penal nu există, activitatea de filmare realizată de către inculpat cu ajutorul telefonului mobil, neputând fi calificată drept o acțiune de „plasare”, corespunzătoare laturii obiective a infracțiunii⁹.

Tot doar modalitatea prevăzută de art. 226 alin. (2) din Codul penal a fost reținută de instanță și într-o altă cauză în care inculpatul A., în cursul lunii februarie

⁸ Jud. Brașov, Sent. pen. nr.2263 din 9 decembrie 2016, nepublicată.

⁹ C.A. Brașov, Decizia nr. 291/AP din 31 Martie 2017, nepublicată.

2017, a transmis fără acordul persoanei vătămate, prin intermediul aplicației Whatsapp, către inculpatul B., o înregistrare audio-video în care întreținea relații sexuale orale și normale cu persoana vătămată. Din această înregistrare nu rezulta cu certitudine dacă filmarea a fost făcută cu acordul persoanei vătămate sau fără acordul acesteia, deși era cert că actul sexual a fost realizat cu acordul său. Primind filmarea respectivă, în cursul lunii aprilie inculpatul B. i-a solicitat persoanei vătămate, prin intermediul unor mesaje text, să petreacă o noapte împreună și să șteargă niște fotografii de pe profilul său de Facebook, în schimbul nepublicării pe internet a înregistrării audio-video în care persoana vătămată întreținea relații sexuale orale și normale cu inculpatul A.. Fiind refuzat, în cursul lunii aprilie 2017, inculpatul B. a transmis prin intermediul aplicației Whatsapp, către fiica persoanei vătămate în vârstă de 16 ani și către fratele acesteia, înregistrarea audio-video primită de la inculpatul A.

Instanța a dispus în acest caz schimbarea încadrării juridice a faptelor comise de inculpatul B. din infracțiunea de șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (2) din Codul penal și violarea vieții private, prevăzută de art. 226 alin. 1 Cod penal, în infracțiunea de șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (2) din Codul penal și violarea vieții private, prevăzută de art. 226 alin. (2) din Codul penal. Pentru această decizie instanța a avut în vedere că, în concret, conduita neconformă imputată inculpatului B. corespunde tipicității faptei prevăzute de art. 226 alin. (2) din Codul penal, acesta acționând în sensul divulgării, difuzării, transmiterii fără drept a înregistrării în discuție, către alte persoane, după ce o primise de la inculpatul A., fără a participa efectiv la realizarea înregistrării, potrivit conduitei interzise de art. 226 alin. (1) din Codul penal¹⁰.

În mod corect s-a reținut în acest caz în sarcina inculpatului și infracțiunea de șantaj, deoarece în cazul în care făptuitorul îi solicită ceva persoanei vătămate, în schimbul nedifuzării imaginilor sau filmărilor respective, infracțiunea de șantaj se consumă în momentul formulării acestei solicitări, independent de săvârșirea ulterioară a infracțiunii de violare a vieții private, prevăzută de art. 226 alin. (2) din Codul penal. Va fi abordată într-un capitol separat infracțiunea de șantaj comisă prin fapte ca pot fi calificate ca *cyberbullying*, deoarece este des întâlnită în aceste împrejurări.

Alte dificultăți de obținere a mijloacelor de probă necesare în cazul faptelor de *cyberbullying* comise prin violarea vieții private sunt generate de posibilitatea facilă de disimulare a persoanei care difuzează fără drept (pe internet) astfel de fotografii sau filmări. Carențele în efectuarea anchetei penale sau lipsa mijloacelor tehnice necesare în cazul faptelor de *cybercrime* fac deosebit de dificilă în astfel de cazuri identificarea făptuitorilor. De aceea s-a afirmat că „*Cyberbullying*-ul este deosebit de insidios din cauza caracterului său anonim”¹¹. Autorii *bullying*-ului atacă de

¹⁰ C.A. Brașov, Decizia nr. 612/AP din 11 octombrie 2018, nepublicată.

¹¹ S. Shariff, D. L. Hoff, *Cyber Bullying. Legal Obligations and Educational Policy Vacuum*, în *Cyber Criminology. Exploring Internet Crimes and Criminal Behavior*, Edited by K. Jaishankar, CRC Press Taylor & Francis Group, New York, 2011, p. 360.

regulă sub anonim, păstrându-și identitatea ascunsă și asta poate fi deosebit de intimidant și înfricoșător pentru o țintă¹². Totuși, mai multe studii au sugerat că majoritatea copiilor care experimentează remarci sau acțiuni online cunosc identitatea abuzatorului lor¹³. Uneori, chiar dacă există un suspect, pot fi anumite probe din care să rezulte că și o altă persoană decât suspectul ar fi putut difuza pe internet fotografiile sau înregistrările cu persoana vătămată, iar în acest caz instanța este obligată să pronunțe o soluție de achitare a inculpatului, aplicând principiul *in dubio pro reo*.

În acest sens, într-o cauză, instanța a reținut că în vara anului 2018 persoana vătămată B. l-a cunoscut pe inculpatul A., cu care a avut o relație amoroasă, cei doi întreținând și relații sexuale liber consimțite în această perioadă. Persoana vătămată, pentru a-și arăta afecțiunea față de inculpat, și-a făcut niște fotografii în diferite ipostaze, goală, pe care i le-a arătat inculpatului și parchetul a susținut că, ulterior, inculpatul ar fi transferat din telefonul persoanei vătămate în telefonul său fotografiile ce-i fuseseră arătate de persoana vătămată.

Instanța a mai reținut că din probatoriul administrat nu reiese, dincolo de orice îndoială rezonabilă, această ipoteză, persoana vătămată afirmând în cursul urmăririi penale că ea este cea care i-a trimis inculpatului prin mesageria Facebook 7–8 fotografii pe care și le făcuse singură, goală, în baie, iar după ce inculpatul a văzut fotografiile, aceasta le-a șters din galeria Facebook. S-a reținut că există posibilitatea ca inculpatul să fi salvat deja fotografiile trimise de persoana vătămată, anterior ștergerii acestora din mesagerie, ipoteză care a fost coroborată și cu declarația inculpatului. Indirect, faptul că persoana vătămată este cea care i-a trimis pozele inculpatului, s-a apreciat că reiese și din declarațiile celor doi, care au afirmat că, pe lângă aceste fotografii, obișnuiau să facă și atunci când erau împreună fotografii în care persoana vătămată era goală sau în lenjerie intimă. Această ipoteză s-a constatat că este confirmată și de mijloacele materiale de probă depuse în cursul judecății, constând în fotografii ce surprind capturile de ecran cu conversația dintre inculpat și persoana vătămată, în care aceasta îi spune inculpatului că mama sa a văzut pozele și i-a zis că i le-a trimis doar inculpatului.

După o perioadă de timp, tot în cursul anului 2018, cei doi au încetat relația iar inculpatul A. a început să o amenințe pe persoana vătămată, prin mesaje telefonice repetate și verbal, cu publicarea fotografiilor pe internet și că i le va arăta asistentei maternale a persoanei vătămate, dacă nu se împacă cu el, ori dacă nu va întreține din nou relații sexuale cu el. În acest context, fiind constrânsă cu publicarea fotografiilor pe internet și cu divulgarea către mama sa a fotografiilor, în cele din urmă, persoana vătămată a cedat, iar în cursul lunii noiembrie 2019, a întreținut relații sexuale cu inculpatul A., în toaleta situată într-o parcare subterană situată în orașul Râșnov, jud. Brașov, împotriva voinței sale.

¹² Elizabeth K. Englander, *25 Myths About Bullying and Cyberbullying*, Wiley Blackwell, Hoboken, 2020, p. 45.

¹³ *Ibidem*, p. 84

Cu toate că persoana vătămată a dat curs solicitării inculpatului, în actul de sesizare că inculpatul A. ar fi distribuit și publicat pe internet, respectiv pe rețeaua de socializare „Facebook” și pe site-ul „publi24”, mai multe fotografii indecente cu persoana vătămată în care erau menționate și datele de stare civilă reale ale acesteia împreună cu numărul său de telefon.

Existența acestor conturi, a rezultat doar din fotografiile cuprinzând capturile de ecran de la dosar, puse la dispoziția organului judiciar de un martor, precum și din declarațiile unor martori. Probatoriul administrat nu a vizat și identificarea efectivă a acestor conturi, și nici a suportului informatic de pe care au fost create; deși organele de urmărire penală au procedat la efectuarea percheziției domiciliare și informatice a telefonului inculpatului, aceste date nu au fost exploatate de vreo manieră¹⁴.

Procurorul a reținut în acest dosar că inculpatul ar fi fost cel care a creat aceste două conturi, pe care a încărcat fotografiile cu persoana vătămată dezbrăcată, aspect care ar rezulta din conversațiile purtate pe aplicațiile „Whatsapp” și „facebook Messenger”, ridicate de către organele de cercetare penală.

Totuși, analizând conținutul acestor conversații – redate în fotografii reprezentând capturi de ecran predate organelor de poliție de către persoana vătămată și de martora C., instanța a reținut că la dosar este redată o conversație în care martora C. amenința că o să o facă de râs pe persoană vătămată „în tot liceul” și în tot orașul.

Inculpatul A. s-a apărat că după ce a încheiat relația cu persoana vătămată, s-a întâlnit cu martora C., a făcut niște fotografii cu ea și cu o altă prietenă, după care i-a dat telefonul său martorei să se uite la fotografii. Întrucât avea salvate în galeria telefonului și în galeria „facebook” pozele cu persoana vătămată dezbrăcată, la care martora C. a avut acces, o bănuiește pe aceasta că ar fi luat pozele din telefonul său și apoi a creat contul de „publi24”.

Judecătoria a reținut că acuzația că inculpatul ar fi fost cel care a creat cele două conturi pe rețeaua de socializare „facebook” și pe site-ul „publi24” nu este dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă. În contextul în care susținerea inculpatului privind existența unui conflict între martora C. și persoana vătămată este dovedită de capturile de ecran în care martora afirmă că o va face de rușine pe persoana vătămată, instanța a apreciat că planează un dubiu că inculpatul ar fi fost cel care ar fi creat aceste conturi. S-a avut în vedere că aceste conturi ar fi fost create după ce persoana vătămată ar fi fost constrânsă să întrețină relații sexuale cu inculpatul, astfel încât intenția sa de a se răzbuna pe persoana vătămată prin crearea acestor conturi este și mai îndoielnică. Spre deosebire de inculpat, martora C. se afla într-o relație conflictuală cu persoana vătămată, așa cum a reieșit din capturile de ecran analizate mai sus, deținea fotografiile cu aceasta dezbrăcată, a afirmat către alte persoane că o va face de rușine și i-a și trimis acesteia o poză cu contul care o înfățișa dezbrăcată, amuzându-se pe această temă. În lumina acestor împrejurări factuale și în absența unor verificări certe privind identificarea suportului informatic de pe care au fost create aceste conturi, pe rețeaua de socializare „Facebook” și pe site-ul „publi

¹⁴ Jud. Zărnești, Sent. pen. nr. 355 din 8.12.2021, nepublicată.

24”, s-a reținut că există un dubiu cu privire la faptul că inculpatul a săvârșit infracțiunea de violare a vieții private, așa cum se reține în actul de sesizare¹⁵.

Instanța a mai reținut în acest caz că inculpatul a afirmat că aceste fotografii erau salvate și în galeria sa de pe aplicația „Facebook” nu poate primi relevanță penală, deoarece nu au fost efectuate verificări cu privire la caracterul vizibil pentru public sau pentru alte persoane al acestor fotografii. În consecință, s-a dispus achitarea inculpatului A. pentru infracțiunea de violare a vieții private, prevăzută de art. 226 alin. (2) din Codul penal, deoarece s-a considerat că nu s-a stabilit cu certitudine că el este cel care a creat conturile pe care au fost publicate fără drept fotografiile cu persoana vătămată¹⁶.

Totuși, într-o altă cauză s-a dispus o soluție de condamnare (pentru infracțiunea de **pornografie infantilă**, nu și pentru violarea vieții private) atunci când doar persoana vătămată și inculpatul aveau înregistrarea care a ajuns în mediul on line, care o înfățișau pe persoana vătămată minoră exercitând acte sexuale explicite.

În sarcina inculpatului C. s-a reținut infracțiunea de pornografie infantilă prevăzută de art. 374 alin. (1) și (2) din Codul penal, deoarece a distribuit în contul minorei TT, în vârstă de 15 ani, deschis în rețeaua de socializare Facebook mai multe filmulețe ce conțin scene erotice immortalizate de el în timp ce consuma acte sexuale cu minorele pe care le-a racolat.

În legătură cu această infracțiune, având în vedere faptul că după ce un alt inculpat (E.) a fost audiat în calitate de martor în acest dosar, el i-a făcut cunoscut inculpatului C. faptul că pe numele său există un dosar penal în care se desfășoară cercetări sub aspectul comiterii infracțiunii de trafic de minori, inculpatul C. a șters majoritatea filmulețelor incriminatoare, singurul păstrat fiind unul ce immortalizează în detaliu consumarea unui act sexual oral cu minora T., pe care aceasta l-a pus la dispoziție organelor de anchetă, întrucât i l-a trimis inculpatul C.

Potrivit declarației persoanei vătămate aceasta l-a cunoscut pe inculpatul C. în anul 2015 când avea 15 ani și a devenit prietena lui intimă și știe că inculpatul C. filma de regulă scenele erotice pe care ei le efectuau, i le-a trimis și le-a salvat în calculatorul ei. A menționat că o parte din aceste filmulețe pe care inculpatul C. le-a immortalizat atât cu ea cât și cu alte minore au apărut pe rețeaua de socializare Facebook, iar despre aceasta ea a aflat de la prietenii săi care au avertizat-o că au fost postate filme în care apare ea în timp ce efectua sex oral, filmulețe distribuite și celorlalți utilizatori. A susținut că acel filmuleț nu îl avea decât inculpatul C. și este convinsă că acesta l-a distribuit¹⁷.

O altă particularitate a acestor fapte de *cyberbullying* este aceea că ele **se întind pe o durată mai mare de timp**, făptuitorii repetând la diferite intervale de timp

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ *Ibidem*. Prin Decizia nr. 797/AP din 5 decembrie 2022 a C.A. Brașov, nepublicată, soluția a fost desființată și s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpat, pentru infracțiunea de violare a vieții private, prevăzută de art. 226 alin. (2) din Codul penal, ca urmare a retragerii plângerii prealabile.

¹⁷ ICCJ; Secția penală, Decizia nr. 134/A/2018 din 29 mai 2018, publicată pe site-ul www.scj.ro

amenințările sau difuzările de fotografii sau imagini cu persoanele vătămate, pentru a le obliga pe acestea să se supună voinței lor. În astfel de cazuri, indiferent dacă fapta se realizează prin diferite acte de divulgare, difuzare, prezentare sau transmitere, se va reține forma continuată a infracțiunii, dacă există o unitate de rezoluție infracțională¹⁸. De asemenea, dacă fotografierea fără drept a persoanei vătămate se realizează de mai multe ori, la diferite intervale de timp, infracțiunea se va reține în forma continuată.

În acest sens, într-o cauză s-a reținut ca situație de fapt că în cursul anului 2017 persoana vătămată B. și inculpatul A. au început o relație amoroasă, fără a locui însă împreună. Pe parcurs, inculpatul a fotografiat-o și a filmat-o în diferite ipostaze indecente pe persoana vătămată, în special nud, fără a avea consimțământul acesteia. În cursul lunii iulie 2018, cu ocazia unor discuții în contradictoriu, persoana vătămată a aflat de existența acestor fotografii pe care inculpatul le avea salvate în galeria telefonului mobil, primind de la acesta mai multe capturi de ecran ale unor fotografii în care ea apărea nud. Cu această ocazie, inculpatul a amenințat-o pe persoana vătămată că va distribui altor persoane fotografii și videoclipuri în care aceasta apărea în poziții indecente. Imediat după aceste discuții, cei doi s-au împăcat, iar inculpatul i-a garantat persoanei vătămate că toate fotografiile și videoclipurile au fost șterse.

În data de 25.08.2018, în jurul orei 22:30, pe fondul unei crize de gelozie generate de faptul că persoana vătămată a plecat în oraș cu martorii X și Y, inculpatul i-a solicitat acesteia, în mod insistent, să se deplaseze la domiciliul său. Lovindu-se de un refuz, inculpatul i-a cerut din nou persoanei vătămate, pe un ton amenințător și jignitor, să se întâlnească, în caz contrar va distribui unor terțe persoane fotografii în care aceasta apare în poziții indecente. Pentru a fi mai convingător, inculpatul i-a trimis un print screen al unui mesaj în care a distribuit o poză nud a persoanei vătămate unui prieten identificat în persoana martorului Z. Cu aceeași ocazie, supărat de faptul că persoana vătămată nu a dat curs solicitării sale, a trimis poza în care persoana vătămată era nud, prin intermediul aplicației WhatsApp și martorului Y care, în acel moment, o însoțea pe persoana vătămată. În poza transmisă de inculpat celor doi martori, persoana vătămată se afla într-o încăpere și încerca să-și acopere fața cu mâinile, poziția corpului denotând faptul că aceasta nu era de acord să fie fotografiată.

Instanța de fond a reținut că fapta inculpatului A. care, în cursul anilor 2017–2018, în timp ce se afla în locuință, a fotografiat-o pe persoana vătămată B. în ipostaze indecente, în special nud, fără a avea acordul acesteia, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de violarea vieții private prevăzută de art. 226 alin. (1) din Codul penal, iar fapta inculpatului care, în data de 25.08.2018 a transmis, fără drept, martorilor Z și Y, prin intermediul aplicației WhatsApp, o fotografie în care persoana vătămată apărea nud, fotografie care a fost efectuată într-o locuință fără acordul acesteia, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de violarea vieții private prevăzută de art. 226 alin. (2) din Codul penal¹⁹.

¹⁸ În acest sens, C.A. București, dec. pen. nr. 303 din 6 martie 2018, apud. S. Bogdan, D.A. Șerban, *op. cit.*, p. 447.

¹⁹ Jud. Brașov, Sent. pen. nr. 1639 din 15.10.2021.

Instanța de apel a dispus schimbarea încadrării juridice a faptei din infracțiunea de violarea vieții private prevăzută de art. 226 alin. (1) din Codul penal în infracțiunea de violarea vieții private *în formă continuată*, prevăzută de art. 226 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 35 alin. 1 din Codul penal, reținând că din situația de fapt reiese că persoana vătămată a fost surprinsă în diferite ipostaze nud, în fotografiile realizate cu telefonul de către inculpat, pe o perioadă de timp în cursul anilor 2017–2018, activitatea infracțională fiind săvârșită la intervale de timp diferite, în realizarea aceleiași rezoluții infracționale și prin acțiuni care prezintă fiecare în parte conținutul aceleiași infracțiuni²⁰.

În săvârșirea infracțiunii de violare a vieții private a fost invocată uneori **existența unui interes legitim** pentru fotografierea, difuzarea sau divulgarea fotografiilor sau înregistrărilor care privesc viața privată a persoanei vătămate, deși trebuie foarte mare atenție în analizarea incidenței cazului de la art. 226 alin. (4) lit a) din Codul penal (fapta a fost comisă de către cel care a participat la întâlnirea cu persoana vătămată în cadrul căreia au fost surprinse sunetele, convorbirile sau imaginile, dacă justifică un interes legitim). Nu orice ceartă sau dispută între două persoane justifică înregistrarea sau, cu atât mai puțin, difuzarea în mediul on line a imaginilor care aduc atingere vieții private.

Astfel, într-o cauză instanța a reținut că la data de 26.05.2018, inculpata A. și persoana vătămată B. – soți – se găseau la domiciliu și au avut o discuție în contradictoriu, inculpata filmând această discuție, fiind văzută de soțul ei când făcea acest lucru. Ulterior, inculpata A. a postat filmarea pe pagina sa de Facebook, această filmare fiind distribuită în mod public, fiind posibil a fi vizionată de orice persoană care o accesa și are codul respectiv de identificare, având la data de 24.07.2018, 103 comentarii, 4 distribuiri și 2,1 mii de vizualizări.

Din coroborarea declarației persoanei vătămate B., cu declarația martorului L. s-a reținut că persoana vătămată a fost sunată de către martor care i-a adus la cunoștință despre postarea unui filmuleț pe pagina de pe site-ul www.facebook.com al inculpatei. S-a constatat că nu ar exista nicio probă din care să rezulte că persoana vătămată și-a dat acordul privind postarea făcută în spațiu public de către inculpată.

Inculpata A. a recunoscut că a distribuit videoclipul pe pagina sa de Facebook, motivându-și acțiunea de distribuire prin aceea că soțul său era agresiv, iar ea folosea tableta sau telefonul mobil pentru a-l filma și pentru a se proteja de eventuale agresioni ale acestuia cât și pentru a arăta în mod public modul cum soțul său se comportă cu ea, minciunile pe care le spune și pentru a dovedi că la data de 26.05.2018 a intenționat să o lovească, astfel cum a făcut și la data de 25.04.2018 când însă a intervenit o rudă pentru a o proteja. În fața instanței de judecată, inculpata și-a completat motivarea acțiunii de postare în spațiu public a filmulețului, cu aceea că în data de 26.04.2018 soțul său s-a separat în fapt și avea probleme mari în familie, era terorizată de părinții persoanei vătămate cât și de aceasta și de frică, deoarece a fost și izolată neputând veni nici o persoană la domiciliul ei, a postat filmulețul, considerând că prin aceasta se poate apăra.

²⁰ C.A. Brașov, Dec. pen. nr. 215/AP din 22 martie 2022, nepublicată.

Față de modul în care începe discuția înregistrată de inculpată, respectiv prin afirmația: „Uitați, am copilul în brațe și am o discuție cu soțul...”, curtea de apel a reținut că persoana vătămată a luat la cunoștință de intenția inculpatei și, în mod implicit, și-a dat consimțământul la înregistrarea audio-video a convorbirii purtate într-un spațiu privat cu aceasta. Însă existența consimțământului la înregistrarea discuției nu implică și existența consimțământului la distribuirea sau difuzarea acesteia. Din acest motiv s-a reținut în sarcina inculpatei doar comiterea infracțiunii de violare a vieții private în modalitatea reglementată de art. 226 alin. (2) al Cod penal, nu și în modalitatea de la art. 226 alin. (1) al aceluiași articol, arătându-se că în situația în care inculpata ar fi procedat la înregistrarea convorbirii, fără acordul interlocutorului său, s-ar fi putut reține comiterea a două infracțiuni de violarea vieții private, în concurs real²¹.

În ceea ce privește apărarea inculpatei referitoare la incidența cazului de la art. 226 alin. (4) lit. a) Cod penal – nu constituie infracțiune faptă săvârșită de cel care a participat la întâlnirea cu persoană vătămată, dacă justifică un interes legitim – s-a reținut că aceasta ar putea să justifice un interes legitim doar pentru înregistrarea convorbirii, nu și pentru difuzarea ulterioară a acesteia. Deși inculpata a afirmat că în acest mod a dorit să obțină probe cu privire la comportamentul părții civile, susținând că a fost agresată fizic și verbal de fostul soț și terorizată de întreaga sa familie, s-a reținut că inculpata nu a folosit înregistrarea în fața organelor judiciare, ci a adus-o la cunoștința publicului, nefiind incident interesul legitim avut în vedere de legiuitor²².

Analizându-se totodată și incidența în cauză a situației prevăzute de art. 226 alin. (4) lit. b) din Codul penal, s-a constatat că aceasta nu se referă la ipoteza existentă în cauză, ipoteza avută în vedere de textul legal arătat referindu-se la situațiile în care, în public, persoana vătămată vorbește sau se ceartă cu o altă persoană, pe un ton ridicat, ușor de auzit și de înțeles de alții, iar această conversație este înregistrată. S-a arătat că, dacă dispozițiile legale ar fi interpretate în sensul celor arătate de inculpată, ar ajunge, în esență, la o dezincriminare parțială a infracțiunii, ceea ce nu poate fi în consens cu intenția legiuitorului²³.

În cazul în care fotografiile sau înregistrările difuzare de făptuitor prezintă o activitate sexuală explicită, ele sunt de natură să aducă atingere și bunelor moravuri (nu doar vieții private a persoanei vătămate), fiind reținută în acest caz și infracțiunea de **ultraaj contra bunelor moravuri**.

Astfel, privitor la infracțiunea de ultraaj contra bunelor moravuri, prevăzută de art. 375 din Codul penal, instanța a reținut într-o cauză că în cauză sunt întrunite elementele constitutive ale acesteia. Astfel, raportat la modalitatea în care inculpatul a înțeles să distribuie fără drept imagini cu conținut sexual explicit, postându-le pe pagina sa de facebook, acestea putând fi accesate de orice persoană, în cauză s-a realizat conținutul infracțiunii de ultraaj contra bunelor moravuri

²¹ C.A. Brașov, Decizia nr. 680/AP din 23 noiembrie 2020, nepublicată.

²² *Ibidem*.

²³ *Ibidem*.

prevăzută de art. 375 Cod penal. Curtea a avut în vedere și împrejurarea că prin modalitatea în care a acționat, inculpatul a urmărit ca imaginile postate să fie vizualizate de un număr cât mai mare de utilizatori ai rețelei de socializare, însuși titlul menționat de către apelant fiind de natură a determina caracterul sexual explicit al filmului. Nu interesează faptul că în mediul online se regăsesc o mulțime de materiale video sau fotografice având conținut sexual, în condițiile în care inculpatul a dorit ca postarea să fie vizualizată de cât mai multe persoane, accesul nefiind restricționat de către acesta, aducându-se astfel atingere bunelor moravuri²⁴.

b) Infrațiuni de amenințare și șantaj

Atunci când făptuitorul doar amenință cu difuzarea imaginilor sau înregistrărilor privind viața privată a unei persoane, făcând acest lucru doar pentru a provoca o stare de temere sau pentru a obține ceva de la persoana vătămată, în sarcina lui se va reține infracțiunea de amenințare ori șantaj. Astfel de fapte se încadrează în categoria faptelor de *cyberbullying*, având în vedere că de regulă amenințările ori solicitările sunt adresate persoanei vătămate prin mijloace tehnice de comunicare (rețele de socializare ș.a.), iar amenințare se referă la difuzarea în mediul *on line* a fotografiilor sau înregistrărilor referitoare la viața privată a persoanei vătămate. Așa cum s-a arătat și anterior, dacă ulterior făptuitorul comite și un act de difuzare a imaginilor sau înregistrărilor, în sarcina lui se va reține și infracțiunea de violare a vieții private, în concurs cu cea de amenințare ori șantaj.

Se impune a fi subliniat că art. 206 din Codul penal condiționează existența **infracțiunii de amenințare** de cerința ca amenințarea persoanei vătămate să fie „cu săvârșirea unei infracțiuni sau a unei fapte păgubitoare”. În doctrină s-a arătat că *fapta păgubitoare* este doar cea care se referă la producerea unui prejudiciu *material*, iar nu la prejudicii în general (de ex., moral)²⁵. Dacă făptuitorul amenință cu difuzarea unor imagini sau înregistrări ce țin de viața privată a persoanei vătămate este îndeplinită cerința legală, deoarece este vorba de amenințarea cu săvârșirea unei infracțiuni (violarea vieții private). Dacă însă acesta amenință cu divulgarea unor alte date sau informații pe care persoana vătămată nu le dorește publice, nu este îndeplinită această condiție de tipicitate a infracțiunii de amenințare.

În acest sens, într-o cauză instanța a reținut că infracțiunea de amenințare, adresată de inculpat persoanei vătămate, a constat în faptul că va aduce la cunoștința părinților relația care a existat între ei. Raportându-se la dispozițiile art. 206 alin. (1) C.pen., instanța a constatat că textul de lege incriminează ca reprezentând amenințarea fapta de a amenința cu săvârșirea unei infracțiuni sau a unei fapte păgubitoare îndreptate împotriva sa ori a altei persoane, dacă este de natură să îi producă o stare de temere.

²⁴ C.A. Brașov, Decizia nr. 291/AP din 31 Martie 2017, nepublicată.

²⁵ V. Dongoroz, S. Kahane, I. Oancea, I. Fodor, N. Iliescu, C. Bulai, R. Stănoiu, V. Roșca, *Explicații teoretice ale Codului penal român*, Vol. III. Partea specială, Ed. Academiei RSR, București, 1971, p. 317.

S-a reținut în mod constant în doctrină și în practica judiciară, că în cazul infracțiunii de amenințare, fapta păgubitoare la care se referă textul de lege este o faptă prin care se produce un prejudiciu material unei persoane și nu unul de ordin moral. Deși aducerea la cunoștința părinților unei persoane a unor fapte pe care aceștia le-ar dezaproba ar putea să producă și prejudicii materiale persoanei vizate, totuși în cauza de față nu rezultă că s-ar fi putut întâmpla acest lucru și cu atât mai puțin că inculpatul, folosindu-se de această amenințare, ar fi avut percepția posibilității producerii unui prejudiciu material persoanei vătămate. Pe cale de consecință, s-a constatat că nu sunt îndeplinite condițiile de tipicitate ale acestei fapte, având în vedere că inculpatul nu a amenințat cu săvârșirea unei infracțiuni sau a unei fapte păgubitoare²⁶.

În cazul **infracțiunii de șantaj** nu mai este condiționată tipicitatea de amenințarea cu o infracțiune sau faptă păgubitoare, infracțiunea existând și în cazul în care făptuitorul amenință cu darea în vileag a unei fapte de natură să-i aducă persoanei vătămate doar un prejudiciu moral. În acest caz este necesar, însă, pentru a se reține tipicitatea infracțiunii de șantaj, ca făptuitorul să pretindă de la persoana vătămată să dea, să facă, să nu facă ori să sufere ceva.

Astfel, într-o cauză instanța a reținut că există o acțiune de amenințare a persoanei vătămate cu darea în vileag a unor fapte reale (respectiv implicarea acesteia în activități de natură sexuală care au fost fotografiate-filmate), compromițătoare pentru aceasta, existând și scopul special prevăzut de lege, respectiv obținerea în mod injust a unui folos nepatrimonial (constând în determinarea persoanei vătămate la întreținerea de raporturi sexuale cu inculpatul), fiind deci realizată tipicitatea infracțiunii de șantaj prevăzută de art. 207 alin. (1) și (2) din Codul penal, sub aspectul laturii obiective a cauzei.

S-a mai arătat că nu pot fi primite susținerile apărării privind lipsa unor probe privind săvârșirea acestei infracțiuni, atât caracterul amenințător cât și scopul urmărit rezultând cu evidență din mesajele transmise victimei, care susțin declarația acesteia. De asemenea, nu se poate reține că această amenințare nu era aptă să creeze persoanei vătămate o stare de temere în condițiile în care este evident că nici o persoană din categoria victimei (respectiv o persoană care nu urmărește expunerea în public în astfel de ipostaze în scop de publicitate), chiar dacă acceptă fotografierea/filmarea sa, nu poate concepe ca astfel de imagini să fie făcute publice și cunoscute de persoanele cu care relaționează în societate, având în vedere caracterul profund intim al lor. Mai mult, posibilitatea ca acestea să fie cunoscute de persoane de la locul de muncă (chestiune concretă la care inculpatul a făcut referire în mesajele sale) este extrem de preocupantă, într-o astfel de situație teama depășind rușinea inerentă a unei persoane care va fi văzută de public în ipostaze intime și trecând în sfera suferirii unor consecințe concrete legate de posibilitatea pierderii locului de muncă²⁷.

²⁶ C.A. Brașov, Decizia nr. 234/AP din 03 iunie 2020, nepublicată.

²⁷ C.A. Brașov, Decizia nr. 372/AP din 15 iunie 2021, nepublicată.

Din păcate, multe dintre infracțiunile de șantaj comise în această modalitate sunt **îndreptate împotriva unor minori**, care nu au maturitatea necesară să reacționeze prin respingerea solicitărilor făptuitorilor și denunțarea faptelor. Intervenția salvatoare a unui major face în astfel de situații să fie depistată infracțiunea și să se pună capăt *cyberbullying*-ului la care este supus minorul.

În acest sens, într-o altă cauză inculpatul major a cunoscut persoana vătămată minoră la locul de joacă amenajat în spatele imobilului de domiciliu al minorului, inculpatul fiind angajat în perioada respectivă, în calitate de ajutor de bucătar la un hotel din apropiere. Inculpatul a manifestat un interes de natură nepotrivită în privința minorului, angajându-se în discuții cu tentă sexuală cu acesta, oferindu-i mici cadouri și câștigându-i încrederea, cei doi convenind să comunice prin intermediul serviciului de mesagerie al rețelei de socializare Facebook. La data de 10.05.2014, la orele prânzului, cei doi s-au întâlnit din nou la locul de joacă sus-menționat, după plecarea celorlalți copii inculpatul propunându-i minorului să se masturbeze amândoi, unul în prezența celuilalt, oferindu-i chiar minorului o sumă de bani, propunere care însă a fost refuzată de către minor. Cu toate acestea, inculpatul s-a masturbat în prezența minorului, care, la plecarea de la locul de joacă s-a întâlnit cu o rudă de a sa, căruia i-a relatat cele întâmplate, fără însă a fi luat în serios de către martor.

În cursul aceleiași serii, inculpatul și minorul au purtat o discuție prin intermediul rețelei de socializare Facebook, dialogul de tip chat fiind însă surprins de mama minorului, care i-a cerut minorului să susțină față de inculpat că ea a părăsit camera, urmărind însă discuția celor doi. În timpul conversației cu minorul, inculpatul i-a propus minorului să accepte ca inculpatul să-i facă sex oral, oferindu-i în schimb suma de 100 lei, iar ulterior de 200 lei, lucru care a fost refuzat de minor. De asemenea, inculpatul i-a cerut minorului să-i arate organul sexual, întâmpinând din nou refuzul părții vătămate. În continuare, inculpatul i-a propus minorului să se masturbeze din nou în prezența sa, fiind din nou refuzat de către persoana vătămată, care l-a atenționat că va întrerupe orice contact cu acesta. După mai multe insistențe și rugăminți pentru ca persoana vătămată să nu întrerupă discuția cu el, inculpatul, care dorea să mențină legătura cu persoana vătămată, să se mai întâlnească cu aceasta și chiar să obțină id-urile de Facebook ale altor persoane de vârstă aceeași, l-a amenințat pe minor că va lua legătura cu mama sa și îi va spune că minorul i-a văzut organul sexual și că persoana vătămată i-ar fi propus să accepte un contact sexual oral, în schimbul unei sume de bani. Se impune mențiunea că, anterior, la începutul conversației, inculpatul îi trimisese minorului trei fotografii cu familia persoanei vătămate, descărcate probabil de pe contul de Facebook al tatălui minorului.

Fapta inculpatului, care și-a etalat organul sexual și s-a masturbat în prezența persoanei vătămate minore, în incinta unui loc de joacă întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de „corupere sexuală a minorilor”, prevăzută și pedepsită de art. 221 al. (4) din Codul penal. S-a mai reținut în acest caz că sunt întrunite și elementele constitutive ale infracțiunii de șantaj, în forma prevăzută de art. 207 alin. (2) din Codul penal²⁸.

²⁸ C.A. Brașov, Decizia nr. 123/AP din 20 februarie 2015, nepublicată.

De asemenea, într-o altă cauză s-a reținut că între inculpatul și mama persoanei vătămate minore a existat o relație de concubinaj, care s-a derulat pe parcursul a cca. 15 ani, cei doi locuind împreună cu persoana vătămată minoră, în vârstă de 15 ani. În lipsa tatălui, plecat din țară, inculpatul s-a ocupat îndeaproape de creșterea și educarea fiicei concubinei sale, o ducea și o aducea de la școală, îi cumpăra ce avea nevoie, a înscris-o la cursuri de calificare profesională și i-a găsit loc de muncă. Mai mult chiar, inculpatul a făcut demersuri în vederea desemnării sale ca tutore, rămase însă fără rezultat. Relațiile cu familia sa fiind destul de tensionate, minora s-a apropiat mai mult de inculpat și au ajuns să întrețină relații sexuale, fapt pe care inculpatul l-a acceptat fără să țină cont de diferența de vârstă dintre ei, de aproape 30 de ani și de rolul pe care ar fi trebuit să îl manifeste în mod normal în viața minorei, din moment ce aceasta se afla practic și în îngrijirea sa. O parte a relațiilor sexuale pe care le-au întreținut în perioada ce a urmat au fost înregistrate și fotografiate de inculpat cu telefonul mobil, pentru a le păstra ca amintire, uneori cu știința persoanei vătămate, alteleori nu.

Spre sfârșitul anului 2015 mama și fiica s-au mutat la altă adresă, dar chiar și așa persoana vătămată a continuat să se întâlnească cu inculpatul și să aibă relații sexuale cu el. Din cauza neînțelegerilor cu rudele ei și a promisiunilor inculpatului că îi va oferi un trai mai bun, minora a plecat de acasă pentru câteva săptămâni și s-a mutat cu inculpatul. Acesta a constatat însă că persoana vătămată începuse să vorbească pe internet cu un băiat și din cauza reproșurilor primite, minora a decis să termine relația cu el. În acest context inculpatul a abordat-o pe Messenger de pe un cont de Facebook înregistrat pe numele minorei, amenințând-o, pe fondul geloziei generate de relația cu acel băiat, că dacă nu se întoarce la el o să posteze pe Facebook poze cu ea în ipostaze indecente. A fost reținută în acest caz infracțiunea de șantaj și pornografie infantilă²⁹.

Cu privire la infracțiunea de **act sexual cu un minor** instanța de fond a reținut în acest caz că, întrucât relațiile sexuale nu au avut loc în scopul producerii de materiale pornografice, ci au fost liber consimțite între părți, în scopul satisfacerii propriilor plăceri sexuale, iar înregistrarea unor materiale de acest gen a fost o consecință și nicidecum un scop al întreținerii actelor sexuale, se impune înlăturarea din încadrarea juridică a infracțiunii de act sexual cu un minor a dispozițiilor art. 220 alin. (3) lit. d) C.pen.

În opinia noastră, nu poate fi primită o astfel de argumentare, deoarece nu are relevanță faptul că obținerea materialelor pornografice a fost scopul secundar al întreținerii relațiilor sexuale, infracțiunea de act sexual cu un minor fiind tipică. Din acest motiv, considerăm că în mod corect curtea de apel a reținut că rezultă în mod îndubitabil aplicabilitatea dispozițiilor art. 220 alin. (3) lit. d) Cod penal, deoarece din declarația persoanei vătămate rezultă că raporturile sexuale erau filmate sau fotografiate de către inculpat cu telefonul mobil, acest lucru întâmplându-se uneori cu știința sa și alteleori fără ca ea să știe³⁰.

²⁹ C.A. Brașov, Decizia nr. 622/AP din 6 iulie 2017, nepublicată.

³⁰ C.A. Brașov, Decizia nr. 622/AP din 6 iulie 2017, nepublicată.

În acest sens este și practica Înaltei Curți de Casație și Justiție într-o cauză în care s-a reținut că inculpatul A. este unchiul persoanei vătămate C., soția sa, D. fiind sora mamei persoanei vătămate, martora E.. Familia inculpatului locuia în com. Mogoșoaia, pe str. x jud. Ilfov, fiind vecină cu familia persoanei vătămate care locuia în com. Mogoșoaia, pe str. x jud. Ilfov. Inculpatul împreună cu soția sa administrau o firmă care avea ca obiect comercializarea peștelui în Piața 16 februarie din Bucureștii Noi, iar la acest magazin, pe lângă alți angajați, mai lucrau fără forme legale și mai mulți tineri, rude ale inculpatului și soției sale, printre care și persoana vătămată C.. Persoana vătămată a lucrat la magazin începând cu vârsta de 14 ani, la sfârșit de săptămână și uneori și după orele de școală. Persoana vătămată a încetat să mai lucreze la pescăria inculpatului în toamna anului 2019, când a fost surprinsă de familia inculpatului pe înregistrările camerelor video din magazin, sustrăgând sume de bani din casa de marcat.

Pe fondul acestei descoperiri și profitând de ascendentul dat de vârstă, calitatea de unchi, de fost angajator și de situația vulnerabilă a persoanei vătămate, la data de 8 iunie 2020, inculpatul A. a determinat-o pe persoana vătămată să întrețină cu el relații sexuale normale, anale și orale, în autoturismul său x, pe un câmp din com. Mogoșoaia, jud. Ilfov, ocazie cu care a filmat cu telefonul mobil personal, momentul în care cei doi întrețineau actele sexuale. Persoana vătămată avea la acea data vârsta de 17 ani.

Începând cu luna august 2020, persoana vătămată a început o relație cu numitul F., iar din luna septembrie 2020, s-a mutat la domiciliul acestuia situat în oraș Bragadiru, jud. Ilfov. La sfârșitul lunii iulie 2021, martora D. a descoperit în telefonul soțului său înregistrările actelor sexuale întreținute de inculpat și persoana vătămată la data de 08.06.2020. Aceasta a trimis înregistrările concubinului persoanei vătămate, F. și mamei acestuia, G. În urma acestor evenimente, persoana vătămată s-a despărțit de F. și s-a întors la domiciliul părinților săi din com. Mogoșoaia.

Susținerea inculpatului, în sensul lipsei scopului prevăzut de lege pentru care a fost realizată filmarea, nu a fost reținută de Înalta Curte, deoarece inculpatul a urmărit să realizeze o filmare cu momentul întreținerii actelor sexuale normale, anale și orale cu persoana vătămată minoră, filmare care se încadrează în noțiunea de „material pornografic,.. S-a motivat că actele sexuale au fost comise de inculpat inclusiv pentru a realiza un material pornografic, situație în care agravanta există indiferent dacă scopul este realizat sau nu și indiferent de destinația sau folosința pe care urmau să o aibă respectivele materiale pornografice³¹.

De remarcat în această ultimă speță că *cyberbullying*-ul a fost comis de soția inculpatului, care a trimis înregistrările concubinului persoanei vătămate, în scop de răzbunare asupra acesteia pentru că a întreținut relații sexuale cu soțul său. Aceasta nu a fost însă cercetată pentru fapta de transmitere a imaginilor reprezentând aspecte din viața privată a persoanei vătămate minore, desi fapta sa ar fi constituit infracțiunea de violarea vieții private, prevăzută de art. 226 alin. (2) din Codul penal [în present art. 226 alin. (2¹) din Codul penal].

³¹ ICCJ, Secția penală, Decizia nr. 216/RC/2023 din 28 martie 2023, publicată pe site-ul www.scj.ro

c) Hărțuire și fals informatic

Atunci când făptuitorul nu formulează amenințări explicite la adresa persoanei vătămate, ci doar îi crează o stare de temere prin efectuarea de comunicări repetate în mediul on line, fapta se circumscrie infracțiunii de hărțuire, prevăzută de art. 208 din Codul penal. Aceasta este o altă modalitate frecventă de realizare a *cyberbullying*-ului, care adesea este însoțită și de acte de introducere sau modificare fără drept a datelor informatice, apte să constituie infracțiunea de fals informatic, prevăzută de art. 325 din Codul penal.

În acest sens, într-o cauză instanța de fond a reținut că fapta inculpatului A., constând în aceea că, în perioada septembrie-noiembrie 2018, a început să viziteze persoana vătămată B. la domiciliu, la locul de muncă și să o urmărească pe traseul dintre domiciliu și locul de muncă, în șase rânduri, fără drept sau fără un interes legitim, împotriva voinței persoanei vătămate care a perceput conduita lui ca o acțiune ilicită împotriva libertății ei psihice și i-a produs o stare de frică și care în perioada 27.09–19.10.2018, a apelat persoana vătămată B. în repetate rânduri și i-a transmis mesaje telefonice și electronice, folosindu-și numărul de telefon, numerele de telefon ale apropiaților, numere anonime, conturi create pe aplicațiile de WhatsApp, Facebook și două conturi de poștă electronică, cauzând persoanei vătămate o stare de temere având în vedere frecvența și conținutul lor, constituie infracțiunea de hărțuire, prevăzută de art. 208 alin. (1) și (2) din Codul penal³².

Se impune a fi subliniat aici că în doctrină s-au exprimat opinii diferite cu privire la reținerea unei singure infracțiuni de hărțuire sau a două infracțiuni de hărțuire în concurs, atunci când sunt comise față de aceeași persoană fapte descrise la art. 208 alin. (1) și (2) din Codul penal. Într-o opinie, este vorba de *două variante distincte ale hărțuirii*, o variantă tip la alin. (1) și o variantă specială la alin. (2), aceasta din urmă neputând fi calificată drept variantă asimilată, deoarece prevede o sancțiune diferită, și nici variantă atenuată, deoarece nu se raportează la varianta tip³³, fiind vorba de o *infracțiune cu conținut alternativ*³⁴, iar într-o altă opinie, avându-se în vedere diferențele de reglementare dintre cele două aliniate, inclusiv la nivel sancționator, se apreciază că legiuitorul a urmărit construcția unei *infracțiuni cu conținuturi alternative*³⁵.

În aceeași cauză, inculpatul a fost trimis în judecată și pentru săvârșirea **infracțiunii de fals informatic**, prevăzută de art. 325 din Codul penal, constând în aceea că în data de 25.10.2018, acționând cu intenția de a produce consecințe juridice prin denigrarea persoanei vătămate în planul relațiilor sociale, profitând de faptul că persoana vătămată B. își închisese contul de Facebook real și că el îi cunoștea prietenii virtuali, inculpatul A. a creat un cont de Facebook fals cu denumirea „B” în care a

³² Jud. Brașov, Sent. pen. nr. 2386 din 16.12.2019, nepublicată.

³³ V. Cioclei, *Drept penal. Partea specială I. Infracțiuni contra persoanei și infracțiuni contra patrimoniului*, Ed. C.H. Beck, București, 2017, p. 147.

³⁴ S. Bogdan, D.A. Șerban, *op. cit.*, p. 298.

³⁵ D. Nițu, *Unele considerații privind infracțiunea de hărțuire introdusă de noul Cod penal*, în *Caiete de Drept Penal nr. 1/2011*, p. 135 ; M. Udriou, *op. cit.*, p. 108.

introdus fără drept date informatice constând în informații și fotografii privind-o pe persoana vătămată și a stabilit relații cu alte conturi de Facebook ale prietenilor persoanei vătămate, rezultând astfel date necorespunzătoare adevărului, instanța a apreciat că această faptă nu întrunește condiția de existență a unei infracțiuni, respectiv trăsătura esențială a prevederii acesteia de către legea penală (tipicitatea), în absența căreia este inutil analiza celorlalte două (antijuridicitatea și imputabilitatea).

Instanța de fond a arătat că rețeaua de socializare Facebook nu obligă utilizatorii acesteia în a folosi numele și prenumele reale ale acestora, fiind o platformă on-line destinată divertismentului și socializării în mediul virtual și nu pentru crearea unei baze de date de identificare. Pentru existența elementului material al infracțiunii de fals informatic, în oricare dintre acțiunile prevăzute de textul de lege incriminator, se impune constatarea existenței a două cerințe esențiale: aceste acțiuni să fie efectuate fără drept și să aibă ca rezultat date informatice necorespunzătoare adevărului. Introducerea datelor informatice de către inculpat, prin crearea paginii de Facebook și efectuarea de postări pe aceasta nu s-a făcut fără drept, rețeaua de socializare fiind una publică iar inculpatul nu s-a folosit de o identitate falsă.

S-a mai reținut că nici cerința esențială ce se referă la rezultatul acțiunilor incriminate în art. 325 C.p., în sensul că acestea trebuie să aibă ca rezultat date informatice necorespunzătoare adevărului, nu este îndeplinită, deoarece nici rechizitoriul nu face referire la acest aspect și nu menționează care sunt datele necorespunzătoare adevărului care au rezultat din activitatea inculpatului. Este adevărat că postările efectuate de inculpat conțin imagini care înfățișează persoana vătămată, însă nu se poate susține că aceste date nu sunt corespunzătoare adevărului câtă vreme din probele administrate în cauză rezultă că inculpatul a încărcat fotografii pe care persoana vătămată anterior le avusese încărcate pe contul ei, dar și alte fotografii pe care el le deținea, acestea nefiind truate³⁶.

Din păcate, această soluție a instanței de fond a fost menținută și de curtea de apel, care a adoptat aceleași argumente pentru a constata lipsa de tipicitate a infracțiunii de fals informatic.

În ce privește infracțiunea de fals informatic, în calea de atac a apelului s-a reținut că singurul aspect nereal rezultând din crearea acestui cont de către inculpat îl reprezintă faptul că titularul său este B., în realitate el fiind deschis și utilizat de către inculpatul A., acesta asumându-și, în cadrul rețelei facebook și deci în fața tuturor subiecților care au vizualizat acest cont sau au intrat în legătură cu inculpatul, o identitate nereală. În același timp trebuie avut în vedere că art. 327 din Codul penal incriminează fapta de fals privind identitatea doar în situația în care este realizată în raport cu o persoană dintre cele prevăzute în art. 175 sau este transmisă unei unități în care aceasta își desfășoară activitate, simpla prezentare sub o identitate falsă altor subiecți de drept nefiind incriminată. Or, în situația în care, în realitatea obiectivă, nu este sancționată o astfel de faptă, apare ca nefiind justificată o interpretare care să sancționeze o astfel de conduită în realitatea virtuală, mai ales atunci când sunt folosite

³⁶ Jud. Brașov, Sent. pen. nr. 2386 din 16.12.2019, nepublicată.

programe/aplicații care nu impun introducerea unor date corespunzătoare realității. O astfel de situație se regăsește în cazul rețelei facebook și este de notorietate.

În ceea ce privește trimiterea la obiectul juridic generic și special al infracțiunii de fals informatic, respectiv încrederea publică în realitatea datelor informatice, curtea de apel a arătat că, astfel cum a reținut și instanța de fond, în cazul acestei rețele de socializare nu este instituită cerința utilizării unor date reale, aspect care este cunoscut de toți utilizatorii. Prin urmare, nu se poate susține că informațiile regăsite într-un cont facebook sunt percepute ca fiind reale și deci că ar fi afectată încrederea publică în realitatea acestora³⁷.

Problema de drept a fost clarificată parțial de către Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul penatru dezlegarea unor chestiuni de drept, care a statuat prin Decizia nr. 4/2021³⁸ că fapta de a deschide și utiliza un cont pe o rețea de socializare deschisă publicului, folosind ca nume de utilizator numele unei alte persoane și introducând date personale reale care permit identificarea acesteia, întrunește cerințele esențiale ale infracțiunii de fals informatic, prevăzute în art. 325 din Codul penal, ca acțiunea de introducere a datelor informatice să fie realizată fără drept și să aibă ca rezultat date necorespunzătoare adevărului.

Instanța supremă nu a tranșat, însă, prin această decizie, și chestiunea *producerii de consecințe juridice* printr-o astfel de acțiune de creare de conturi false pe rețelele de socializare, în numele altor persoane.

În acest sens, cu referire la infracțiunea de fals informatic prevăzută de art. 325 din Codul penal, apărarea a invocat într-o cauză că nu există probe din care să rezulte că inculpatul este cel care a deschis cele două conturi (pe rețeaua pornhub și pe aplicația facebook messenger) cu identitatea persoanei vătămate și, pe de altă parte, că nu este realizată tipicitatea acestei infracțiuni. Cu privire la prima susținere, instanța a reținut că aceasta este infirmată chiar de către inculpat, care a recunoscut că el a deschis contul pe rețeaua pornhub, iar faptul că tot el a utilizat contul de messenger pentru a comunica cu un martor și a-i transmite fotografiile cu persoana vătămată rezultă cu evidență din circumstanțele cauzei și din faptul că astfel de fotografii au fost identificate pe telefonul său cu ocazia percheziției informatice.

Pentru existența acestei infracțiuni este necesar să fie îndeplinită și condiția existenței unui scop, respectiv producerea de consecințe juridice. Această noțiune nu a fost definită de lege sau de doctrină, astfel că, raportându-ne la ea conform limbajului comun, trebuie avută în vedere ca făcând referire la acele rezultate/urmări pe care legea (în sens larg) le atașează unei anumite manifestări în realitatea exterioară. În cazul de față, există astfel de consecințe, atât cele imediate, care vizează intenția inculpatului de a crea aparența că respectivul cont aparține persoanei vătămate, aceasta fiind responsabilă pentru conținutul acestuia și pentru activitatea derulată pe acesta, cât și cele cu caracter subsidiar dar, de asemenea, urmărite în mod

³⁷ C.A. Brașov, Decizia nr. 234/AP din 03 iunie 2020, nepublicată.

³⁸ Publicată în M. Of. nr. 171 din 19.02.2021.

direct de inculpat, ținând de atingerea adusă unor atribute ale persoanei ocrotite prin lege (legate de demnitatea persoanei), imaginea acesteia fiind afectată prin asocierea cu respectivele conturi de pe care au fost transmise/difuzate imaginile compromițătoare. Față de acestea, se constată că soluția de condamnare a inculpatului pentru infracțiunile reținute în sarcina sa este legală și temeinică³⁹.

Dimpotrivă, într-o altă cauză instanța de apel a dispus schimbarea încadrării juridice din infracțiunile de violarea vieții private și fals informatic, într-o singură infracțiune de violare a vieții private. Admiterea acestei cereri a fost justificată de împrejurarea că acțiunea inculpatului de a posta imaginile primite de la persoana vătămată pe rețeaua de socializare Instagram pe un cont care nu aparținea persoanei vătămate, care a fost creat special în scopul publicării respectivelor imagini, echivalează cu acțiunea de divulgare către public prevăzută de art. 226 alin. (2) Cod penal. În acest context, curtea de apel a constatat că soluția de achitare dispusă cu privire la infracțiunea de fals informatic nu este corectă, acțiunea reținută de procuror ca întrunind elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 325 Cod penal reprezentând în fapt o modalitate de săvârșire a infracțiunii de violare a vieții private prevăzute de art. 226 alin. (2) Cod penal. Pe cale de consecință, se impune condamnarea inculpatului pentru o singură infracțiune, cea de violare a vieții private prevăzute de art. 226 alin. (2) Cod penal⁴⁰.

Considerăm că, dacă fapta de creare a unui cont pe o rețea de socializare, folosind datele de identificare ale unei alte persoane, este urmată și de difuzarea pe acest cont a unor fotografii sau înregistrării privind viața private a unei persoane, ar trebui reținută infracțiunea de fals informatic în concurs cu violarea vieții private, deoarece faptele au fost comise prin acțiuni distincte, care au dus atingere valorilor sociale diferite ocrotite de cele două infracțiuni.

d) Racolare de minori în scopuri sexuale

În cazul în care făptuitorul nu apucă să hărțuiască persoana vătămată *minoră* prin acte repetate, comise în mediul on line, ci îi adresează doar o propunere de a se întâlni, în scopul comiterii unui act sexual cu un minor sau de pornografie infantile, fapta sa va constitui infracțiunea de racolare a minorilor în scopuri sexuale, prevăzută de art. 222 din Codul penal. Nu este necesar ca propunerea de întâlnire să fie urmată de vreun act concret, deoarece legiuitorul a înțeles să-i protejeze pe minori în astfel de situații încă de la momentul săvârșirii unor acte de pregătire ale unor infracțiuni mai grave.

În acest sens, instanța de fond a reținut într-o cauză că prin prevederile art. 222 Cod penal legiuitorul nu incriminează simpla propunere adresată unui minor pentru întreținerea unui act sexual, ci incriminează propunerea unei „întâlniri” în acest scop. Terminologia folosită de legiuitor conduce la ideea că

³⁹ C.A. Brașov, Decizia nr. 372/AP din 15 iunie 2021, nepublicată.

⁴⁰ C.A. Brașov, Decizia nr. 639/AP din 26 septembrie 2019, nepublicată.

acesta a avut în vedere formularea unei propuneri concrete către minor, determinată în timp și loc, fiind vorba de ademenirea minorului către o întâlnire concretă, determinată, iar nu despre formularea unei propuneri cu caracter general pentru întreținerea unui act sexual. Această modalitate de incriminare este opțiunea suverană a legiuitorului și, fiind vorba de o normă de incriminare, dispozițiile sale nu pot fi extinse prin analogie ori pentru identitate de rațiune la alte fapte decât cele avute în vedere de legiuitor.

Or, în speță, din analiza conversației tip chat purtată de către inculpat cu persoana vătămată minoră, tribunalul constată că inculpatul s-a rezumat a-i propune minorului întreținerea unui act sexual oral, fără însă a stabili nici un detaliu concret al unei întâlniri în acest sens. Mai mult, atunci când minorul îl întreabă pe inculpat când ar urma să se întâlnească pentru aceasta, inculpatul îi răspunde „nu știu”. De altfel, analizând conținutul tuturor convorbirilor depuse la dosar rezultă că inculpatul își orienta discuțiile pe teme sexuale, fără însă a rezulta că s-ar fi ajuns vreodată la concretizarea insistențelor verbale ale inculpatului sau măcar că acesta ar fi făcut pregătiri de natură concretă în acest sens.

Prin folosirea noțiunii de „faptă de a-i propune să se întâlnească”, s-a reținut că art. 222 din Codul penal a avut în vedere o propunere determinată în spațiu și timp, ceea ce nu este cazul în ceea ce privește fapta imputată inculpatului, astfel încât în speță se impune achitarea inculpatului sub acest aspect, în conformitate cu prevederile art. 396 al. 5 raportat la art. 16 al. 1 lit. b) din Codul procedură penală⁴¹.

Instanța de apel a infirmat această hotărâre, reținând că nu reiese de nicăieri, din dispozițiile art. 222 din Codul penal, că această infracțiune s-ar referi doar la propunerile de întâlnire în scopul comiterii unui act dintre cele de la art. 220 sau art. 221 Cod penal și că aceste propuneri ar trebui să fie unele concrete, fixate în timp și spațiu. În realitate, acest text incriminează distinct actele pregătitoare și tentativa la infracțiunile de act sexual cu un minor și corupere sexuală a minorilor, prevăzute de art. 220 și art. 221 Cod penal. Or, propunerile explicite ale inculpatului, făcute celor doi minori, de a întreține acte sexuale cu el, se încadrează în dispozițiile art. 222 Cod penal, chiar dacă nu s-a menționat vreo dată sau vreun loc în care să se producă aceasta. Relevante pentru existența infracțiunii de la art. 222 Cod penal sunt propunerile făcute minorilor de a întreține acte sexuale cu inculpatul, iar nu locul sau timpul unde ar urma să se întâmple aceasta. Propunerile de întâlnire, în scopul comiterii unuia dintre actele de la art. 220 sau 221 Cod penal, reprezintă mai puțin decât propunerea de întreținere de acte sexuale. La propunerea de întâlnire inculpatul poate să nu menționeze explicit scopul de natură sexuală al întâlnirii, ci poate folosi alte pretexte. Pentru existența infracțiunii prevăzute de art. 222 Cod penal este suficient ca scopul comiterii actelor de natură sexuală să existe în mintea făptuitorului, nefiind nevoie ca el să fie menționat explicit. Or, este greșit a se considera că legiuitorul a intenționat incriminarea unui act mai puțin periculos, cum

⁴¹ Trib. pentru Minori și Familie Brașov, Sent.pen. nr. 114/S/10.10.2014, nepublicată.

ar fi propunerea de întâlnire în scopul comiterii unui act de natură sexuală, dar nu a incriminat și o faptă mai gravă, în care făptuitorul îi propune minorului chiar întreținerea de acte sexuale⁴².

e) Viol și trafic de persoane

Cele mai grave forme de *cyberbullying* sunt cele în care făptuitorii înregistrează audio-video violul comis asupra persoanelor vătămate și amenință cu difuzarea imaginilor în mediul on line ori cele în care aceștia constrâng persoanele vătămate să întrețină acte sexuale ori să practice prostituția, amenințându-le cu difuzarea în mediul on line a imaginilor compromițătoare în posesia cărora au intrat. Din păcate, tot persoanele vătămate minore sunt mai predispuse să fie victimele unor astfel de infracțiuni grave, deoarece nu au puterea și maturitatea necesară să se împotrivescă unor astfel de solicitări din partea făptuitorilor.

Pentru victime presiunea psihică la care sunt supuse prin amenințarea cu difuzarea în mediul on line a imaginilor compromițătoare este mult mai mare decât violențele fizice. Evaluându-se într-un studiu cât de dureros este *cyberbullying*-ul (care este exclusiv psihologic), victimele acestuia au răspuns că el este mult mai presant din punct de vedere emoțional, comparativ cu victimele care au fost atacate în persoană⁴³. Astfel se explică de ce victimele *cyberbullying*-ului acceptă atât de ușor să întrețină relații sexuale fără voie ori chiar să se prostitueze în folosul făptuitorilor, atunci când sunt supuse unei amenințări cu difuzarea în mediul on line a unor imagini compromițătoare.

În acest sens, într-o cauză s-a reținut că inculpații A. și B. au decis să întrețină amândoi relații sexuale cu persoana vătămată minoră și să filmeze acest lucru, dându-i de înțeles minorei că în cazul în care va fugi, vor pune înregistrarea pe Facebook și o vor face de râs. Persoana vătămată s-a opus acestor raporturi sexuale, însă cei doi inculpați au obligat-o să cedeze, folosindu-și forța fizică. Pentru a-i ajuta să-și îndeplinească scopul, inculpata C. s-a oferit să filmeze ea scena violului, după care i-a transmis înregistrarea inculpatului A. prin intermediul aplicației mobile WhatsApp. În tot acest interval de timp, persoana vătămată nu a avut niciodată libertatea de a se deplasa singură, nu avea bani și nici telefon. Inculpații și persoana vătămată a venit cu autoturismul în mun. Brașov și, la vederea unei patruli de jandarmi, persoana vătămată a sărit din mașină și a cerut ajutorul organelor de ordine, explicându-le că ceilalți o obligă să se prostitueze și că inculpatul A. urma să întrețină relații sexuale forțate cu ea. Fiind supusă unei expertizări medico-legale, s-a constatat că persoana vătămată prezenta leziuni care s-au produs prin lovire repetată și zgâriere cu corpuri dure, la diferite intervale de timp, necesitând 5–6 zile de îngrijiri medicale. În acest caz s-au reținut infracțiunile de trafic de minori, prevăzută de art. 211 alin. 2 lit. a cu referire la art. 210 alin. 1

⁴² C.A. Brașov, Decizia nr. 123/AP din 20 februarie 2015, nepublicată.

⁴³ Elizabeth K. Englander, *op. cit.*, p. 15–16.

lit. a și b din Codul penal, pornografie infantilă, prevăzută de art. 374 alin 1 și 2 din Codul penal, și viol, prevăzută de art. 218 alin. 1 și 3 lit. c, d, f din Codul penal⁴⁴.

În unele situații făptuitorii obțin imagini sau înregistrări ce prezintă acțiuni sexuale cu persoanele vătămate minore profitând de imposibilitatea acestora de a-și exprima voința, generată de **consumul de alcool sau de substanțe psihoactive**.

Astfel, într-o cauză s-a reținut că persoana vătămată s-a aflat la locuința unuia dintre inculpați, unde a consumat singură băuturi alcoolice, iar la un moment dat, persoana vătămată a intrat în stare de inconștiență, ca urmare a consumului excesiv de alcool. Inculpatul minor a început a avea un raport sexual normal cu persoana vătămată în condițiile în care aceasta nu era capabilă să exprime un consimțământ valabil, fiind în stare de inconștiență datorită alcoolului ingerat, iar în timpul actului sexual, în cameră au intrat și ceilalți patru inculpați, care au început a filma cu telefoanele mobile scena violului, încurajându-l pe minor, dându-i sfaturi și chiar amuzându-se de ceea ce se întâmpla. Ulterior, nepoata persoanei vătămate, minoră care locuia în Germania, a contactat-o telefonic pe mama acesteia și i-a trimis înregistrarea video cu scena violului, care fusese distribuită de inculpați pe rețelele de socializare. În cauză au fost reținute infracțiunile de viol și pornografie infantilă⁴⁵.

Există și situații în care **membri de familie sunt autori** ai unor fapte de *cyberbullying* comise față de persoane vătămate minore, acest lucru fiind posibil din cauza neglijenței sau nepăsării celor care ar fi trebuit să aibă grijă și să observe schimbările de comportament generate de astfel de fapte grave comise asupra victimelor minore. Faptul că victima urmează cursurile unei școli poate ajuta profesorii sau colegii să contribuie la identificarea și denunțarea abuzurilor la care acestea sunt supuse de către membri de familie.

Într-o cauză s-a reținut că inculpatul major este fratele vitreg al persoanei vătămate minore și până la vârsta de 18 ani a crescut la un centru de copii, mama sa crescând-o pe persoana vătămată de la vârsta 3 ani. După ce inculpatul a împlinit 18 ani, acesta s-a mutat cu mama sa, cu persoana vătămată și cu tatăl acesteia și au locuit împreună timp de mai mulți ani într-o locuință socială, formată din două camere. În anul 2012, când persoana vătămată avea vârsta de 11 ani, inculpatul a început să-l pipăie în timp ce se aflau împreună în pat, în timpul nopții și apoi i-a propus să îi facă fotografii dezbrăcat, și a insistat atât de mult, încât minorul a fost de acord, iar inculpatul l-a pozat nud, în timp ce era culcat pe pat, atât din față, cât și din spate. Astfel de manifestări au continuat și folosindu-se de aceste fotografii inculpatul a început să o constrângă pe persoana vătămată sub amenințarea postării lor pe site-ul de socializare Facebook, determinând-o să-i presteze acte sexuale orale.

În cursul anului 2016, persoana vătămată s-a mutat la bunica sa paternă pentru a nu se mai afla în proximitatea inculpatului. În același an, inculpatul a plecat pentru

⁴⁴ C.A. Brașov, Decizia nr. 204/AP din 12 martie 2019, nepublicată.

⁴⁵ C.A. Brașov, Decizia nr. 3/AP din 16 ianuarie 2019, nepublicată.

o perioadă de trei luni la muncă în Germania, iar persoana vătămată se mai întorcea pentru câte o noapte în casa tatălui său, unde a fost surprins de mama sa vitregă că strica și îi distrugea lucrurile inculpatului.

Cu ocazia unei întoarceri de la muncă din străinătate, în vara anului 2016, persoana vătămată a fost ademenită din nou de către inculpat pe un câmp unde sub amenințarea dezvăluirii filmulețelor și fotografiilor care o prezentau pe aceasta având un comportament sexual explicit a determinat-o să-i presteze un act sexual oral și să întrețină acte sexuale anale, realizând și de această dată un filmuleț video.

După acest ultim eveniment inculpatul a încercat de mai multe ori să întrețină astfel de acte sexuale cu persoana vătămată sub amenințarea dezvăluirii materialelor pornografice realizate în trecut, însă persoana vătămată l-a refuzat, motiv pentru care inculpatul a procedat la distribuirea respectivelor materiale pornografice cu minori.

Astfel, în perioada aprilie-mai 2018 un filmuleț video prezentând-o pe persoana vătămată prestând acte sexuale orale unei persoane de sex masculin, a circulat pe rețeaua de socializare Facebook și a ajuns la prietena sa, la colegii săi de școală, astfel că mai mulți cunoscuți și colegi au început să îl chestioneze cu privire la veridicitatea acestui filmuleț.

În perioada 07.05.2018–14.05.2018, profesorul consilier școlar și diriginta clasei în care învață persoana vătămată, fiind sesizate de o colegă de clasă a persoanei vătămate cu privire la filmulețele care circulau pe Facebook și impactul lor asupra persoanei vătămate care a declarat că după acest lucru nu mai are cum să mai trăiască, au discutat cu acesta, l-au consiliat, l-au anunțat pe tatăl său și i-au îndrumat să depună plângere penală⁴⁶.

III. Concluzii

În general, criteriile obișnuite ale agresiunii tradiționale pot fi aplicate și agresiunii cibernetice, dar probabil va fi nevoie de unele îmbunătățiri sau adaptări la specificul acestui tip de agresiune. În același timp, este important să realizăm că unele forme tradiționale de agresiune, cum ar fi răspândirea zvonurilor, sunt destul de similare cu comportamentele de agresiune cibernetică în ceea ce privește mecanismele de răspândire.

Deși comportamentele de intimidare/hărțuire cibernetică și comportamentele tradiționale de intimidare/hărțuire sunt în mare măsură similare, din cel puțin două aspecte variabilele de intimidare/hărțuire cibernetică par să se comporte diferit față de variabilele tradiționale de intimidare. Corelația dintre victimizarea cibernetică și hărțuirea cibernetică este de obicei mai strânsă decât corelația dintre variabilele corespunzătoare pentru diferite forme tradiționale de agresiune/hărțuire⁴⁷. *Cyberbullying*-ul are o varietate de atribute care pot accentua impactul

⁴⁶ C.A. Brașov, Decizia nr. 603/AP din 5 noiembrie 2021, nepublicată.

⁴⁷ Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2007), *Offline consequences of online victimization: School violence and delinquency*, Journal of School Violence, nr. 6, pp. 89–112. DOI:10.1300/J202v06n03_06

comportamentului de intimidare: de exemplu, potențialul de a include un public mai larg; anonim; natura mai durabilă a cuvântului scris; și capacitatea de a atinge ținta în orice moment și în orice loc, inclusiv mediile sigure considerate anterior, cum ar fi casa persoanei hărțuite. Așadar, atâta timp cât există internet și persoane care nu sunt de acord cu părerile sau modul nostru de a fi, suntem permanent expuși riscului de a fi victima *cyber-bullying*-ului. Internetul a transformat modul în care interacționăm cu semenii noștri și a deschis căi de comunicare agresivă și de hărțuire în mediul virtual, ceea ce a generat preocupări legate de siguranța acestui mediu. Garantarea unui mediu virtual sigur necesită o înțelegere aprofundată a riscurilor cu care se confruntă oamenii în regim online, precum și a soluțiilor posibile pentru reducerea acestora.